

Üniversiteler Binbir Sorunla Açıldı... MÜHENDİSLİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ TEHLİKEDE

EMO İzmir Şubesi Eğitim Komisyonu

Mühendislik eğitimin kalitesi, akademik kadroyla birlikte büyük ölçüde ilk ve ortaöğretimin kalitesine ve öğrencinin hazır bulunuşluğuna bağlı olarak şekillenmektedir. Son yıllarda sürekli hale getirilen sistem değişiklikleri ve öğrencileri imam hatip okullarına yönlendirmeyi hedefleyen siyasi müdahaleler, ortaöğretimde tam bir kaos ortamı yaratmıştır.

Ortaöğretimin değerlendirilmesinde dünya çapında temel göstergelerden bir olan PISA testi sonuçları ülkemiz için sürekli bir gerilemeye işaret etmektedir. Ortaöğretimden başlayarak eğitim sisteminde yaşanan temel problemler, mühendislik eğitiminin kalitesinin de her geçen gün düşmesine neden olmaktadır. Siyasi iktidar tarafından her ile bir üniversite kurma gayreti sonucu aynı akademisyen sayısı, üniversite sayısının ve kontenjanların her yıl artırıldığına şahit olmaktayız. TMMOB'a bağlı meslek odalarının uzun yıllardır sürdürdüğü mühendislik eğitimin kalitesini artırma çabalarını sekteye uğratan bu girişimler, ülkemizdeki mühendislik eğitimini hızla geriye götürmektedir. Eğitimin

ticarileşmesi kapsamında yaygınlaştırılan vakıf üniversitelerin de kontenjanlarını ölçüsüzce artırması, mühendislik eğitimi için akademik olarak hazır olmayan öğrencilerin bu bölümlere girmelerine neden olmaktadır.

5-6 Netle Mühendislik

Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) 2018 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) yerleştirme sonuçlarına ilişkin bir rapora göre; 2018 yılında 128 bin 508 lisans kontenjanı boş kaldı. Boş kalan kontenjanların 14 bin 564'ü mühendislik programlarına aittir. Durumun vahameti ise rapora şu cümlelerle yansımaktadır:

"Mühendislik Fakültesi, Makina Mühendisliği bölümüne en alt sıralarda yerleşen öğrencilerden 40 soru üzerinden Matematik Ham Puanı (neti) 5.75, Fen Bilimleri Ham Puanı (neti) 5 olan öğrencilerin bulunduğu görülmektedir.

Başarı sıralaması barajının 240 binden 300 bine genişletildiği Mühendislik programlarında barajın daha da genişletilmesi halinde bu durum, Mühendislik programlarında 40 soru üzerinden bazı testlerde %10 ham başarı gösteremeyen öğrencile-

rin bile mühendislik fakültesine yerleşmesi sonucunu ortaya çıkaracaktır.

Bazı testlerde ham başarı yüzdesi değişmekle birlikte aynı durum başarı sıralaması şartı aranan Öğretmenlik programları, Mimarlık programları için de geçerlidir. Bu durum, yükseköğretimde kaliteyi önceleme kaygısıyla YÖK'ün koyduğu başarı sıralaması şartının, akademiye, ilgili paydaşlar ve toplum nezdinde meşruiyet zeminini teşkil etmektedir."

Bugün karşımızda somutlaşan bu tablo uzun yıllardır eğitim sistemini etkileyen gelişmelerin ürünüdür. 12 Eylül askeri darbesinin ardından hayata geçirilen YÖK, kurulduğu günden itibaren, bilimsel, çağdaş, ilerici, katılımcı eğitim anlayışını, siyasi iktidarların gereksinim duydukları akademik görüşlerin, kamu yararına olmayan projelerin desteklenmesi için gerekli raporların üretilmesi birimlerin kurulması anlayışıyla değiştirmeye çalışmıştır. Bu nedenle, akademik özgürlüğün simgesi makamlar, siyasi iktidarın çıkarlarını gözeterek akademisyenlere teslim edilmiştir. Modern eğitim politikalarının hayata geçirilebileceği eğitim olanaklarından uzaklaştırılarak, liseden hallice kurumlara çevrilen üniversitelerin sayıları ve kontenjanları aklın alamayacağı kadar arttırılarak, deneyimsiz akademisyenlerin elinde oyuncağa dönüşen genç nüfusun işsizliğinin kamufle edilebileceği atıl yapılar inşa edilmektedirler. Bu yapıları ile değil bilimsel gelişmelere ev sahipliği yapmak, teknolojinin gelişimi takip etmekte bile aciz duruma düşmüşlerdir.

Bilimsel Özerlik Yok Oldu

Üniversite eğitiminin temeli hiç kuşkusuz “bilimsel” özerliktir. “Bilimsel” özerkliğinin temel kriterlerinden biri yönetime ne düzeyde müdahale edilebildiğidir. Geçmişte adaylarını yarıştığı rektörlük seçimleri düzenlenerek, ilk üç sırayı paylaşan aday adaylarının listesi Cumhurbaşkanı’na sunulurken, aralarından birinin atması yapılmaktaydı. YÖK, sıralamayı oylamadan bağımsız olarak değiştirebildiği gibi Cumhurbaşkanı da listede istediği bir ismi atayabiliyordu. Akademisyenlerin tercihlerinin rektörünün belirlenmesinde sınırlandırmayı hedefleyen bu 12 Eylül ürünü uygulama, AKP döneminde daha da geriye götürüldü. Bugün rektörler, üniversite bileşenlerinin hiçbirinden görüş bile alınmadan doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır.

Resmi Gazete’de 10 Temmuz 2018 tarihli ve 3 nolu Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne yer verilen I sayılı cetvelde diğer kadroların yanı sıra rektörler ve YÖK üyelerine de yer verilerek, görev süreleri Cumhurbaşkanı ile sınırlandırılmıştır. Bir anlamda her Cumhurbaşkanı, üniversiteleri kendi kadrolarıyla yönetecektir. Cumhurbaşkanı değiştiğinde rektörler de otomatik olarak yenilenecektir. Liyakat usulünün bütünüyle terk edilmesine dayalı bu yeni sistemle, üniversitelerde siyasi kadrolaşma çalışmalarına yasal zemin yaratılmıştır. Yayınlanması üzerinden çok kısa süre geçmesine rağmen aynı karar-

namenin “Rektörler, 3 yıllık profesörlük yapanlar arasından atanır” hükmü 2 kez kaldırılmış. 3 yılını doldurmamış profesörlerin rektör olarak atanmasının yolu açıldıktan sonra, artık bir günlük profesör bile rektör olarak atanabilmektedir. Bu değişiklikler zinciri, herhangi bir mevzuat sınırlaması veya gelenek istenmediğini ortaya koymaktadır.

Beyin Göçü Birikimimizi Törpülüyor

Eylül ayında kapılarını öğrencilere açan üniversitelerimizde yaşanan problemlere, üniversitelerimiz bugüne kadar hiç olmadığı biçimde siyasileştirilmesinin de eklenmesi, ülke geleceğini tehdit etmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 22 Eylül 2018 tarihinde İstanbul Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali’nin açılışında akademik hayatına ve kariyerine yurtdışında devam eden bilim insanlarına “ülkeye geri dönün” çağrısında bulundu. Konuşmasında teknoloji geliştirmenin ülke bağımsızlığı için önemli olduğunu ifade eden Erdoğan, “Bugün ülkemizde neredeyse her üniversitemizde mühendislik fakültemiz var ama hala mühendis sayımız yeterli değil” diye konuştu. Almanya merkezli İstihdam Araştırma Enstitüsü Beyin Göçü Veritabanı’nın (IAB) verilerine göre, 20 OECD ülkesinde yaşayan, yüksek okul ve üzeri eğitim seviyesine sahip Türkiyeli göçmenlerin sayısı üçe katlandı. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ise bu verilerine dayandırarak, bu ülkelerdeki göçmen stoğunun ülkemize maliyetinin 230 milyar dolar olduğunu hesapladı. Hesaplama ekonomimizin dinamliğini oluşturabilecek iyi yetişmiş

iş gücümüzü kaybetmenin yanında, kıt kaynaklarla sağladığımız bu eğitimin ekonomine katkı sağlamada, “doğrudan yatırım” olarak görülebilecek bir şekilde “gelişmiş” ülkelere taşındığına işaret etmektedir. Bu nitelikli iş gücü ve bilim insanı kaybında en önemli bölümü ne yazık ki bizim meslektaşlarımız oluşturmaktadır.

Lisans eğitimine başlayan mühendis, mimar ve şehir plancısı adayları aralarında büyük puan farklılıkları bulunan programlardan mezun olmaktadır. Ekonomik krizin, araştırma ve teknoloji geliştirme çabalarına destek sağlayabilecek nitelikteki meslektaşlarımızı bundan sonra daha fazla yurtdışına gitmeye zorlayacağı ortadadır. Mühendislik eğitiminde düşen kalitenin, mühendislik hizmetlerine yansımaya engel olmak için tüm meslek odaları gibi Elektrik Mühendisleri Odası’na da büyük görev düşmektedir. MİSEM kapsamındaki eğitimler ağırlıklı olarak mühendislerin deneyim eksiklerini gidermeye dönük programlar içermektedir. Ders içeriklerinin teorik alt yapıyı da güçlendirecek şekilde yenilenmesi, can ve mal güvenliği için kritik önemde olan mesleğimizin gelecekte de kamu yararına sürdürülmesine katkı sağlayacaktır. Ülkemizin mühendislik birikiminin güçlendirmek aynı zamanda kendi kendine yeten, teknoloji üreten bir ekonomi yaratılması açısından da kritik önemdedir. Bu nedenle özellikle deneyimli meslektaşlarımızı, Şube çalışmaları kapsamında verilen eğitimlere ve seminarlere eğitmen olarak katkı sağlamaya davet ediyoruz.